

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

๔.๓ เปรียบเทียบพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง แสดงด้วยความถี่และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=๑๔๕)		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๘๒	๕๖.๖
หญิง	๖๓	๔๓.๔
รวม	๑๔๕	๑๐๐.๐

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
๑๘ – ๓๐ ปี	๓๙	๒๖.๙
๓๑ – ๔๐ ปี	๗๒	๔๙.๗
๔๑ – ๕๐ ปี	๓๐	๒๐.๗
มากกว่า ๕๐ – ๖๐ ปี	๔	๒.๘
รวม	๑๔๕	๑๐๐.๐
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๗	๔.๘
มัธยมศึกษา / ปวช.	๓๔	๒๓.๔
ปวส. / ปริญญาตรี	๗๓	๕๐.๓
สูงกว่าปริญญาตรี	๓๑	๒๑.๔
รวม	๑๔๕	๑๐๐.๐
ตำแหน่ง		
ข้าราชการประจำ	๖๓	๔๓.๔
พนักงานประจำ	๒๗	๑๘.๖
พนักงานจ้าง	๓๗	๒๕.๕
ลูกจ้างเฉพาะงาน	๑๘	๑๒.๔
รวม	๑๔๕	๑๐๐.๐
ประสบการณ์ทำงาน		
๕ ปี หรือต่ำกว่า	๕๔	๓๗.๒
๖ – ๑๐ ปี	๔๘	๓๓.๑
๑๑ – ๑๕ ปี	๒๘	๑๙.๓
๑๖ ปีขึ้นไป	๑๕	๑๐.๓
รวม	๑๔๕	๑๐๐.๐
รายได้ต่อเดือน		
๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๓๖	๒๔.๘
๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๖๓	๔๓.๔
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๕	๑๐.๓
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๓๑	๒๑.๔
รวม	๑๔๕	๑๐๐.๐

จากตาราง ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” จำแนกได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษาพบว่า เพศผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖ ส่วนเพศหญิงจำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔

อายุ จากการศึกษาพบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ – ๔๑ ปี จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๔ อายุระหว่าง ๑๘ – ๓๐ ปี จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ อายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗ อายุระหว่าง มากกว่า ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘

ระดับการศึกษา จากการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า ปวส./ปริญญาตรี จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓ มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔ การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘

ตำแหน่ง จากการศึกษาพบว่าระดับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำ จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ รองลงมาพนักงานจ้าง จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕ พนักงานประจำ จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖ และลูกจ้างเฉพาะงาน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔

ประสบการณ์ทำงาน จากการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็น ๕ ปี หรือต่ำกว่า จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒ รองลงมา ๖ - ๑๐ ปี จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑ ๑๑ - ๑๕ ปี จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓ และ ๑๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓

รายได้ต่อเดือน จากการศึกษารายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ รองลงมาเป็น ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔ และ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓

๔.๒ พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาระดับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม และรายด้าน คือ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผล ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

(n = ๑๔๕)

พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านศีล	๔.๐๘	๐.๕๗	มาก
๒. ด้านสมาธิ	๔.๐๘	๐.๖๔	มาก
๓. ด้านปัญญา	๔.๑๒	๐.๕๘	มาก
ภาพรวม	๔.๐๙	๐.๕๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับพุทธานุภาพการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้าน ศีล ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

(n = ๑๔๕)

พุทธานุภาพการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้าน ศีล (การพัฒนาพฤติกรรมทางกาย วาจา และใจ)		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด	๓.๗๙	๐.๙๓	มาก
๒.	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่องานที่การงานอย่างเต็มที่	๓.๙๕	๐.๗๗	มาก
๓.	สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่	๔.๑๑	๐.๘๐	มาก
๔	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรรู้จักดำรงชีวิตโดยยึดหลักศีลธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน	๔.๐๗	๐.๗๖	มาก
๕.	มีนโยบายเด็ดขาดห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ในสถานที่ราชการ	๔.๐๖	๐.๘๖	มาก
๖.	ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรใช้วาจาที่ไพเราะอ่อนหวานไม่พูดโกหกหรือพูดคำหยาบในเวลาปฏิบัติหน้าที่	๔.๒๐	๐.๖๕	มาก
๗.	สนับสนุนให้บุคลากร ลด ละ เลิกอบายมุข เช่น ดื่ม สุรา เสพยาเสพติด	๔.๑๕	๐.๗๔	มาก
๘.	ฉะ	๔.๒๘	๐.๗๔	มากที่สุด
๙.	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น	๔.๑๔	๐.๗๙	มาก
๑๐.	ให้บุคลากรดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๐๘	๐.๘๗	มาก
ภาพรวม		๔.๐๘	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าพุทธานุภาพการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้าน ศีล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = ๔.๐๘$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงานโดยไม่สร้างความคิดเห็นให้แก่มุข อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ($\bar{X} = ๔.๒๘$) ส่วนข้ออื่นๆ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้าน สมานิ ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

(n = ๑๔๕)

	พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้าน สมานิ (การพัฒนาจิตใจ)	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	สนับสนุนให้บุคลากรได้การพัฒนาด้านอารมณ์ และจิตใจโดยการเข้าปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๗	๐.๘๖	มาก
๒.	มีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานโดยใช้ความละเอียดรอบคอบ	๔.๑๔	๐.๗๔	มาก
๓.	บุคลากรที่มีความรู้สามารถและปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียด และรอบคอบ	๔.๑๘	๐.๗๘	มาก
๔.	สนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรขั้นที่สูงขึ้นไปเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการตรวจติดตามประเมินผลทำงานขององค์กร	๔.๑๒	๐.๘๒	มาก
๕.	ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักโดยมีสติและสมานิเป็นเข็มทิศในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๐๓	๐.๗๙	มาก
๖.	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นต่อการทำงาน	๔.๑๐	๐.๘๓	มาก
๗.	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความวิริยะอุตสาหะในกิจกรรมต่างๆ	๓.๙๗	๐.๘๖	มาก
๘.	ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตตั้งมั่นแน่วแน่ในการปฏิบัติ	๔.๐๖	๐.๗๙	มาก
๙.	ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้โดยการใช้สติ และไม่ฟุ้งซ่าน	๓.๙๙	๐.๘๕	มาก
๑๐.	สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญต่อหน้าที่ของตนเพื่อประสิทธิภาพของผลงานที่จะเกิดขึ้น	๔.๑๐	๐.๙๐	มาก
ภาพรวม		๔.๐๘	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้าน สมานิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X}=๔.๐๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับพุทธิบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้าน ปัญญา ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

(n = ๑๔๕)

พุทธิบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านปัญญา (การพัฒนาความรู้, และความสามารถ)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. จัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพให้กับบุคลากรให้รู้เท่าทันสภาพปัจจุบัน	๓.๙๗	๐.๘๓	มาก
๒. บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยใช้หลักเหตุและผล พิจารณาตามเหตุการณ์ที่มีเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	๔.๑๓	๐.๗๘	มาก
๓. แก้ไขปัญหาในการทำงานของบุคลากรเองและให้คำแนะนำเมื่อประสบปัญหาในการทำงานด้วยความเข้าใจ	๔.๐๓	๐.๙๖	มาก
๔. แก้ไขปัญหาในการทำงานของบุคลากรเองและให้คำแนะนำเมื่อประสบปัญหาในการทำงาน	๔.๐๙	๐.๘๓	มาก
๕. ส่งเสริมให้ท่านใช้หลักการทฤษฎีมาประกอบพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน	๔.๑๗	๐.๘๑	มาก
๖. สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการศึกษเพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร และท้องถิ่น	๔.๐๑	๐.๘๕	มาก
๗. ส่งเสริมการพัฒนาด้านจริยธรรมและคุณธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน	๔.๑๕	๐.๘๐	มาก
๘. พัฒนาศักยภาพให้เกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือภาระหน้าที่ตามความรับผิดชอบ	๔.๑๙	๐.๗๙	มาก
๙. สนับสนุนและเปิดกว้างให้บุคลากรสามารถเสนอความคิดเห็น ในกรอบของการบริหารจัดการเพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานได้ดีขึ้น	๔.๑๘	๐.๘๓	มาก
๑๐. ส่งเสริมให้บุคลากรคิดเป็น และใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่แก้ไข้ปัญหา	๔.๒๘	๐.๘๕	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๑๒	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าพุทธิบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้าน ปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ

($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณา พบว่า ข้อที่ ๑๐. ส่งเสริมให้บุคลากรคิดเป็น และใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ แก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนข้ออื่นๆ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔.๓ เปรียบเทียบพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน รายได้ต่อเดือน ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๖ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๖ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ

(n=๑๔๕)						
พุทธบูรณาการกับการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดนครสวรรค์	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๘๒)		หญิง (๖๓)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านศีล	๔.๑๐	๐.๕๖๒	๔.๐๖	๐.๖๐๑	๐.๔๔๑	๐.๘๒๙
๒. ด้านสมาธิ	๔.๐๘	๐.๖๐๒	๔.๐๘	๐.๗๐๓	๐.๐๐๖	๐.๒๑๘
๓. ด้านปัญญา	๔.๑๖	๐.๕๑๓	๔.๐๗	๐.๖๖๙	๐.๘๓๐	๐.๑๑๒
รวม	๔.๑๑	๐.๕๐๔	๔.๐๗	๐.๖๐๓	๐.๔๕๓	๐.๒๘๙

จากตารางที่ ๔.๖ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า บุคลากรที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig. = ๐.๒๘๔) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอายุ

(n=๑๔๕)

พุทธบูรณาการกับการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์		SS	df	MS	F	Sig.
๑.ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๗๐	๓	๐.๑๕๗	๐.๔๖๔	๐.๗๐๘
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๖๒๙	๑๔๑	๐.๓๓๘		
	รวม	๔๘.๑๐๐	๑๔๔			
๒.ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๐๓	๓	๐.๒๖๘	๐.๖๓๗	๐.๕๙๒
	ภายในกลุ่ม	๕๙.๒๑๘	๑๔๑	๐.๔๒๐		
	รวม	๖๐.๐๒๐	๑๔๔			
๓.ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๙๕	๓	๐.๓๓๒	๐.๙๖๘	๐.๔๑๐
	ภายในกลุ่ม	๔๘.๓๐๓	๑๔๑	๐.๓๔๓		
	รวม	๔๙.๒๙๘	๑๔๔			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๘๑	๓	๐.๒๒๗	๐.๗๕๓	๐.๕๒๒
	ภายในกลุ่ม	๔๒.๕๒๔	๑๔๑	๐.๓๐๒		
	รวม	๔๓.๒๐๕	๑๔๔			

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig. = ๐.๕๒๒) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ **จำแนกตาม**
ระดับการศึกษา

(n=๑๔๕)

พุทธบูรณาการกับการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด นครสวรรค์		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๒.๓๐๘	๓	๐.๗๖๙	๒.๓๖๙	๐.๐๗๓
	ภายในกลุ่ม	๔๕.๗๑๙	๑๔๑	๐.๓๒๕		
	รวม	๔๘.๑๐๐	๑๔๔			
๒. ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๐๓	๓	๐.๕๖๘	๑.๓๗๓	๐.๒๕๔
	ภายในกลุ่ม	๕๘.๓๑๗	๑๔๑	๐.๔๑๔		
	รวม	๖๐.๐๒๐	๑๔๔			
๓. ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๘๙	๓	๐.๑๗๖	๐.๕๐๙	๐.๖๖๗
	ภายในกลุ่ม	๔๘.๗๗๐	๑๔๑	๐.๓๔๖		
	รวม	๔๙.๐๕๙	๑๔๔			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๘๙	๓	๐.๔๓๙	๑.๔๔๕	๐.๒๓๒
	ภายในกลุ่ม	๔๑.๙๑๖	๑๔๑	๐.๒๙๗		
	รวม	๔๓.๒๐๕	๑๔๔			

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความ
คิดเห็นพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig. = ๐.๒๓๒) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพุทธ
บูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ ทุกด้านไม่แตกต่างกันไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง

(n=๑๔๕)

พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๗๔	๓	๑.๔๕๒	๔.๕๘๓*	๐.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๘๒๖	๑๔๑	๐.๓๑๑		
	รวม	๔๘.๑๐๐	๑๔๔			
๒. ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๓.๙๔๘	๓	๑.๓๑๖	๓.๓๐๙*	๐.๐๒๒
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๐๗๓	๑๔๑	๐.๓๙๘		
	รวม	๖๐.๐๒๐	๑๔๔			
๓. ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๓.๗๑๖	๓	๑.๒๓๙	๓.๘๓๒*	๐.๐๑๑
	ภายในกลุ่ม	๔๕.๕๘๒	๑๔๑	๐.๓๒๓		
	รวม	๔๙.๒๙๘	๑๔๔			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๓.๙๕๐	๓	๑.๓๑๗	๔.๗๓๐*	๐.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๓๙.๒๕๔	๑๔๑	๐.๒๗๘		
	รวม	๔๓.๒๐๔	๑๔๔			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig = ๐.๐๐๔) จึงยอมรับสมมติฐาน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านศีลและด้านปัญญา ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐-๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธรูปการ
กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ โดยภาพรวมทั้งหมด

(n=๑๔๕)

ระดับการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	ข้าราชการ ประจำ	พนักงาน ประจำ	พนักงานจ้าง ลูกจ้าง เฉพาะงาน
		๔.๒๖	๓.๘๒	๔.๐๓
ข้าราชการประจำ	๔.๒๖		๐.๔๔*	- ๐.๒๓
พนักงานประจำ	๓.๘๒			- ๐.๒๑
พนักงานจ้าง	๔.๐๓			- ๐.๐๑
ลูกจ้างเฉพาะงาน	๔.๐๔			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ โดยภาพรวมพบว่าบุคลากรที่มีตำแหน่ง ข้าราชการงานประจำ มีระดับ
ความคิดเห็นต่อพุทธรูปการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดนครสวรรค์ มากกว่าบุคลากรที่มีตำแหน่ง พนักงานประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

บุคลากรที่มีตำแหน่งพนักงานประจำ มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธรูปการกับการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ น้อยกว่าบุคลากรที่มี
ตำแหน่ง ลูกจ้างเฉพาะงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธรูปบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล

(n=๑๔๕)

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ระดับความคิดเห็น			
		ข้าราชการประจำ	พนักงานประจำ	พนักงานจ้าง	ลูกจ้างเฉพาะงาน
		๔.๒๖	๓.๘๐	๔.๐๓	๓.๙๙
ข้าราชการประจำ	๔.๒๖		๐.๔๖*	๐.๒๓	๐.๒๗
พนักงานประจำ	๓.๘๐			-๐.๒๓	๐.๑๙
พนักงานจ้าง	๔.๐๓				๐.๐๔
ลูกจ้างเฉพาะงาน	๓.๙๙				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ บุคลากรที่มีตำแหน่ง ข้าราชการประจำ มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธรูปบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล มากกว่าบุคลากรที่มีตำแหน่ง พนักงานประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธรูปบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสมาธิ

(n=๑๔๕)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับความคิดเห็น			
		ข้าราชการประจำ	พนักงานประจำ	พนักงานจ้าง	ลูกจ้างเฉพาะงาน
		๔.๒๔	๓.๘๑	๓.๙๙	๔.๐๖
ข้าราชการประจำ	๔.๒๔		๐.๔๓*	๐.๒๕	๐.๑๘
พนักงานประจำ	๓.๘๑			- ๐.๑๘	- ๐.๑๑
พนักงานจ้าง	๓.๙๙				- ๐.๐๗
ลูกจ้างเฉพาะงาน	๔.๐๖				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ บุคลากรที่มีตำแหน่ง ข้าราชการประจำ มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธรูปบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสมาธิ มากกว่าบุคลากรที่มีตำแหน่ง พนักงานประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธรูปบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปัญญา

(n=๑๔๕)

ระดับการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	ข้าราชการประจำ	พนักงานประจำ	พนักงานจ้างเฉพาะงาน
		๔.๒๘	๓.๘๕	๔.๐๗
ข้าราชการประจำ	๔.๒๘		๐.๔๓*	- ๐.๒๑
พนักงานประจำ	๓.๘๕			- ๐.๒๒
พนักงานจ้าง	๔.๐๗			
ลูกจ้างเฉพาะงาน	๔.๐๗			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ บุคลากรที่มีตำแหน่งข้าราชการประจำ มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธรูปบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปัญญา มากกว่าบุคลากรที่มีตำแหน่ง พนักงานประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

บุคลากรที่มีตำแหน่งพนักงานประจำ มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธรูปบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปัญญา น้อยกว่าบุคลากรที่มีตำแหน่งลูกจ้างเฉพาะงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๕ บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตาม
ประสบการณ์ทำงาน

(n=๑๔๕)

พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๗๐	๓	๐.๒๙๐	๐.๘๖๕	๐.๔๖๑
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๒๓๐	๑๔๑	๐.๓๓๕		
	รวม	๔๘.๑๐๐	๑๔๔			
๒. ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๕๓	๓	๐.๕๕๑	๑.๓๓๑	๐.๒๖๗
	ภายในกลุ่ม	๕๘.๓๖๗	๑๔๑	๐.๔๑๔		
	รวม	๖๐.๐๒๐	๑๔๔			
๓. ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๓๒	๓	๐.๔๔๔	๑.๓๐๖	๐.๒๗๕
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๙๖๖	๑๔๑	๐.๓๔๐		
	รวม	๔๙.๒๙๘	๑๔๔			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๗๓	๓	๐.๓๙๑	๑.๓๑๒	๐.๒๗๓
	ภายในกลุ่ม	๔๒.๐๓๒	๑๔๑	๐.๒๙๘		
	รวม	๔๓.๒๐๕	๑๔๔			

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมี
ความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๖ บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ **จำแนกตาม**
รายได้ต่อเดือน

(n=๑๔๕)

พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๔.๙๒๘	๓	๑.๖๔๓	๕.๓๖๖*	๐.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๑๗๑	๑๔๑	๐.๓๐๖		
	รวม	๔๘.๑๐๐	๑๔๔			
๒. ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๘.๔๘๗	๓	๒.๘๒๙	๗.๗๔๑*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๑.๕๕๓	๑๔๑	๐.๓๖๕		
	รวม	๖๐.๐๒๐	๑๔๔			
๓. ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๔.๖๐๖	๓	๑.๕๓๕	๔.๘๔๓*	๐.๐๐๓
	ภายในกลุ่ม	๔๔.๖๙๒	๑๔๑	๐.๓๑๗		
	รวม	๔๙.๒๙๘	๑๔๔			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๕.๘๑๙	๓	๐.๙๔๐	๗.๓๑๖*	๐.๐๒๓
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๓๘๖	๑๔๑	๐.๒๖๕		
	รวม	๔๓.๒๐๕	๑๔๔			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าบุคลากรที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ
พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบุคลากรที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณา
การกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ใน
ด้านศีล สมาธิ และปัญญา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงทำการ
เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยภาพรวมและรายด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อย
ที่สุด (Least Significant Difference:LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖-๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมทั้งหมด

(n=๑๔๕)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน			
		๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๓.๗๖	๔.๑๖	๔.๑๓	๔.๓๒
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๖		- ๐.๔๐*	-๐.๒๕	-๐.๕๖
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๔.๑๖			๐.๓๗*	-๐.๑๘
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๑๓				-๐.๑๙
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๓๒				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีความคิดเห็น น้อยกว่ารายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีความคิดเห็น มากกว่ารายได้ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธรูณการ
กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ ด้านศีล

(n=๑๔๕)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน			
		๕,๐๐๐ -	๑๐,๐๐๑ -	๑๕,๐๐๑ -	๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป
		๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	
		บาท	บาท	บาท	
		๓.๗๘	๔.๑๖	๔.๐๓	๔.๒๘
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๘		- ๐.๓๘*	-๐.๒๕	-๐.๕๐
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๔.๑๖			๐.๑๓	-๐.๑๒
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๐๓				-๐.๒๕
๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๔.๒๘				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป มีระดับ
ความคิดเห็นต่อพุทธรูณการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีความคิดเห็น ด้านศีล น้อยกว่ารายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านสมาธิ

(n=๑๔๕)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน			
		๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		บาท	บาท	บาท	
		๓.๖๗	๔.๑๖	๔.๑๕	๔.๓๔
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๗		- ๐.๔๙*	- ๐.๔๗	- ๐.๖๗
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๔.๑๖			- ๐.๐๑	- ๐.๑๘
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๑๕				- ๐.๑๙
๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๔.๓๔				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ บุคลากรที่มี รายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสมาธิ น้อยกว่าบุคลากรที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของพุทธรูปการ
กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
นครสวรรค์ ด้านปัญญา

(n=๑๔๕)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน			
		๕,๐๐๐ -	๑๐,๐๐๑ -	๑๕,๐๐๑ -	๒๐,๐๐๑ บาท
		๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐ บาท	ขึ้นไป
		บาท	บาท		
		๓.๘๓	๔.๑๗	๔.๒๑	๔.๓๒
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๓		- ๐.๓๔*	-๐.๓๐	-๐.๔๙
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๔.๑๗			-๐.๐๔	-๐.๐๗
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๒๑				-๐.๑๑
๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๔.๓๒				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ บุคลากรที่มีรายได้ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นพุทธรูปการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปัญญา น้อยกว่าบุคลากรที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีพหุบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐาน ๑ – ๕

(n=๑๔๕)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	t	F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	๐.๔๕๓	-	๐.๘๒๙		✓
๒.	อายุ		๐.๗๕๓	๐.๕๒๒		✓
๓.	ระดับการศึกษา		๑.๔๔๕	๐.๒๓๒		✓
๔.	ตำแหน่ง		๔.๗๓๐*	๐.๐๐๔	✓	
๕.	ประสบการณ์ทำงาน		๑.๓๑๒	๐.๒๗๓		✓
๖.	รายได้ต่อเดือน		๗.๓๑๖*	๐.๐๒๓	✓	

จากตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อพหุบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สรุปได้ว่า

บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพหุบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพหุบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

บุคลากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพหุบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพหุบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพหุบุรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

๔.๔ ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกรายด้านรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๑ -๔.๒๖

ตารางที่ ๔.๒๑ ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑.	บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด	๑๙
๒.	บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายเด็ดขาดห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ในสถานที่ราชการ	๑๓
๓.	บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานอย่างเต็มที่	๑๒

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า บุคลากรที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มากที่สุด คือ บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑ รองลงมา บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายเด็ดขาดห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ในสถานที่ราชการ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐ และน้อยที่สุด คือบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานอย่างเต็มที่ จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓

ตารางที่ ๔.๒๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	๑๒
๒.	ควรมีการสนับสนุนให้มียุติบัตรเด็ดขาดห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ในสถานที่ราชการ	๑๐
๓.	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานอย่างเต็มที่	๗

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า บุคลากรที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มากที่สุด คือ สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จำนวน ๑๒ คน รองลงมา ควรมีการสนับสนุนให้มียุติบัตรเด็ดขาดห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ในสถานที่ราชการ จำนวน ๑๐ คน และน้อยที่สุด คือสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานอย่างเต็มที่ จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๔.๒๓ ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสมาธิ

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑.	บุคลากรไม่มีความวิริยะอุตสาหะในกิจกรรมต่างๆ	๑๗
๒.	บุคลากรไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้โดยการใช้สติ และ พึงสำนึก	๑๖
๓.	บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติตามหลักโดยมีสติและสมาธิเป็นเข็มทิศในการปฏิบัติหน้าที่	๑๒

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มากที่สุด คือส่งเสริมให้บุคลากรมีความวิริยะอุตสาหะในกิจกรรมต่างๆ จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗ รองลงมาคือส่งเสริมพัฒนาบุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้โดยการใช้สติ และไม่

ฟุ้งซ่าน จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐ และน้อยที่สุด คือส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักโดยมีสติและสมาธิเป็นเข็มทิศในการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓

ตารางที่ ๔.๒๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสมาธิ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	ส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียด และรอบคอบ	๑๔
๒.	ส่งเสริมให้มีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานโดยใช้ความละเอียดรอบคอบ	๑๑
๓.	ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรขั้นที่สูงขึ้นไป	๘

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มากที่สุด คือส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียด และรอบคอบ จำนวน ๑๔ คน รองลงมา คือ ส่งเสริมให้มีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานโดยใช้ความละเอียดรอบคอบ จำนวน ๑๑ คน และน้อยที่สุด คือส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรขั้นที่สูงขึ้นไป จำนวน ๘ คน

ตารางที่ ๔.๒๕ ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปัญญา

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑.	ไม่มีจัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพให้กับบุคลากรให้รู้เท่าทันสภาพปัจจุบัน	๑๕
๒.	ไม่มีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการศึกษเพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร และท้องถิ่น	๑๓
๓.	ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการทำงานของบุคลากรเองและให้คำแนะนำเมื่อประสบปัญหาในการทำงานด้วยความเข้าใจ	๑๐

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มากที่สุด คือจัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพให้กับบุคลากรให้รู้เท่าทันสภาพปัจจุบัน จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓ รองลงมา คือสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการการศึกษาเพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร และท้องถิ่น จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐ และน้อยที่สุด คือแก้ไขปัญหาในการทำงานของบุคลากรเองและให้คำแนะนำเมื่อประสบปัญหาในการทำงานด้วยความเข้าใจจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙

ตารางที่ ๔.๒๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปัญญา

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	มีการจัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพให้กับบุคลากรให้รู้เท่าทันสภาพปัจจุบัน	๑๓
๒.	สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการการศึกษาเพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร และท้องถิ่น	๑๐
๓.	ควรมีการสนับสนุนแก้ไขปัญหาในการทำงานของบุคลากรเองและให้คำแนะนำเมื่อประสบปัญหาในการทำงานด้วยความเข้าใจ	๙

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มากที่สุด คือมีการจัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพให้กับบุคลากรให้รู้เท่าทันสภาพปัจจุบัน จำนวน ๑๓ คน รองลงมา คือสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการการศึกษาเพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร และท้องถิ่น จำนวน ๑๐ คน คือควรมีการสนับสนุนแก้ไขปัญหาในการทำงานของบุคลากรเองและให้คำแนะนำเมื่อประสบปัญหาในการทำงานด้วยความเข้าใจ จำนวน ๙ คน

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิงอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง ๔ ด้าน ๑) ด้านเมตตา ๒) ด้านกรุณา ๓) ด้านมุทิตา ๔) ด้านอุเบกขา ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ รูปหรือคน ดังนี้

๑) พระสุเทพ จนทาโก	พระภิกษุวัดเกาะหงษ์
๒) นายสมาน เขตุนุช	ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน
๓) นายเฉลียว ภู่อำรุง	ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน
๔) นายรุ่งโรจน์ กระจ่างจันทร์	ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก
๕) นายสุกรณ์ พรหมเพชร	ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
๖) นายสรศักดิ์ กิจสวน	ประชาชนทั่วไป
๗) นางศรีวรรณ พูลพันธ์	ประชาชนทั่วไป

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) สามารถสรุปผลโดยจำแนกตามประเด็นของการวิจัยดังนี้

๑) ด้านศีล (การพัฒนาด้านพฤติกรรม)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านศีล จะทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติงานในองค์กร ในทุกฝ่ายเข้ากันได้เป็นอย่างดี ทุกคนจะได้ได้รับความพึงพอใจสูง และกำลังความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่และสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ดี และจะมีการให้บริการประชาชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น จากประสบการณ์ที่เคยผ่านมาได้พบได้เห็นว่า ข้าราชการประจำส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่แท้จริงแล้วได้รับมอบหมายงานในหน้าที่แล้ว ทุกคนยังมีความต้องการทางจิตใจที่ต้องการตอบสนองอยู่ ด้วยความต้องการทางอารมณ์ และองค์กรซึ่งมีความต้องการผลประโยชน์ หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน^๑ เพราะบุคลากรเจ้าหน้าที่ในองค์กรนั้นมีหน้าที่แตกต่างกันไปบางคนตำแหน่งอาจจะสูง บางคนเป็นเพียงลูกจ้าง การที่บุคลากรในองค์กรจะอยู่ด้วยกันในองค์กรอย่างมีความสุข ผู้บริหารจะต้องให้แต่ละคนนั้นรู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเองเสียก่อนหากทุกคนทำตามหน้าที่ ที่

^๑ สัมภาษณ์ นายสมาน เขตุนุช, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘.

ได้รับมอบหมายงานในองค์กรก็ไม่มีปัญหา^๒ จะต้องมีพฤติกรรมที่ให้ความช่วยเหลือ ความสำนึกในหน้าที่ การให้ความร่วมมือ ความอดทนอดกลั้น คำนึงถึงผู้อื่น เคารพต่อกฎระเบียบ ตรงต่อเวลา อดทนทู่แท้ไม่ย่อท้อ เห็นแก่ประโยชน์ขององค์กร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานมีความสุภาพอ่อนน้อมต่อกัน ข้าราชการ หรือพนักงานประจำ พนักงานจ้าง ลูกจ้างเฉพาะ งาน ไม่ว่าจะมีหน้าที่อะไรก็ตาม จะต้องมีความยึดหลักจรรยาบรรณเป็นหลัก และหลักประมวลจริยธรรมข้าราชการมาเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน และใช้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมีการให้รางวัลและยกย่องสำหรับบุคคลที่ทำดีและมีผลงานกับ องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย^๓ อีกอย่างที่เราเห็นว่าสำคัญคือกิริยามารยาทของบุคคลที่จะต้องเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีเพื่อประชาชนนั้นในการให้บริการประชาชนจะต้องมีการพูดจา ด้วยคำพูดที่น่าฟังไพเราะอ่อนหวาน เพราะข้าราชการนั้นคือ คนของประชาชน ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาทางด้านความประพฤติให้งดงามอยู่เสมอ^๔ เพราะการทำงานนั้นอาจจะมีปัญหาอุปสรรคบ้าง ฉะนั้นเงินหรือรางวัลก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ทุกคนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ จนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงตรงตามเวลา^๕ รวมทั้งความรับผิดชอบเมื่องานล้มเหลว และพยายามหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่เกี่ยงงานผู้อื่น^๖ ให้มีระเบียบวินัย คือเป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน กฎหมาย และข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติที่ตนเองและองค์กรกำหนดไว้^๗

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านศีล จะทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติงานในองค์กร ในทุกฝ่ายเข้ากันได้เป็นอย่างดี ทุกคนจะได้ครึบความพึงพอใจสูง และกำลังความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่และสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างดี และจะมีการให้บริการประชาชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น มีพฤติกรรมที่ให้ความช่วยเหลือ ความสำนึกในหน้าที่การให้ความร่วมมือ ความอดทนอดกลั้น คำนึงถึงผู้อื่น เคารพต่อกฎระเบียบ ตรงต่อเวลา อดทนทู่แท้ไม่ย่อท้อเห็นแก่ประโยชน์ขององค์กร อีกอย่างที่เราเห็นว่าสำคัญคือกิริยามารยาทของบุคคลที่จะต้องเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีเพื่อประชาชนนั้นในการให้บริการประชาชนจะต้องมีการพูดจา ด้วยคำพูดที่น่าฟังไพเราะอ่อนหวาน เพราะข้าราชการนั้นคือ คนของประชาชน

^๒ สัมภาษณ์ นายเฉลียว ภู่อารุณ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๓ สัมภาษณ์ นายรุ่งโรจน์ กระต่ายจันทร์, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก, ๔ มกราคม ๒๕๕๙.

^๔ สัมภาษณ์ นายสุรพันธุ์ พรหมเพชร, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง, ๖ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๕ สัมภาษณ์ นายสรศักดิ์ กิจสวน, ประชาชนทั่วไป, ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๖ สัมภาษณ์ นางศรวิพรรณ พูลพันธ์, ประชาชนทั่วไป, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^๗ สัมภาษณ์ พระสุเทพ จนทาโก, พระภิกษุวัดเกาะหงษ์, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

๒) ด้านสมาธิ (การพัฒนาจิตใจ)

การพัฒนาจิตใจ ถือว่าเป็นการพัฒนาฝึกฝนพัฒนาทางจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะจิตใจ เป็นฐานของพฤติกรรม และพฤติกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นจากความตั้งใจ และเจตนา และเป็นไปตามเจตจำนง หรือแรงจูงใจที่มีอยู่เบื้องหลัง ถ้าหากจิตใจได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญงอกงามหรือเป็นผู้ที่มีจิตใจดีแล้ว คนผู้นั้นก็จะควบคุมดูแลพฤติกรรมไปในทางที่ดีด้วยเช่นกัน^๘ ยิ่งไปกว่านั้นปัญญาจะเจริญงอกงามได้ก็ต้องอาศัยจิตใจที่เข้มแข็งสู้ต่อปัญหา เอาใจใส่ และมีความพยายามที่จะค้นคิดสิ่งใหม่ๆ หรือพิจารณาว่าสิ่งนั้นยากหรือว่ามีความละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง ก็ต้องมีจิตใจที่สงบแน่วแน่ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่พลุ่งพล่าน กระวนกระวาย คือ ต้องมีสมาธิจึงจะสามารถคิดค้นหาแนวทาง วิธีการ หรือรูปแบบการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจนในทุกๆ ประเด็น^๙ จากการศึกษาส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณธรรม เช่น โครงการพัฒนาบุคลากรให้เป็นคนมีน้ำใจใฝ่บริการ โครงการอาสาต่อต้านทุจริต ประพฤติชอบ และอื่นๆ^{๑๐} และต้องวิธีคิดค้นหาทางออกอย่างมากมายซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วย ความมองหาวิธีที่จะบริหารการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีหลักการ โดยแหล่งที่สามารถให้บุคลากรได้เข้าไปเพื่อแสดงศักยภาพหรือเพิ่มเติมความรู้มากขึ้นจากเดิมที่เคยมี ได้เพิ่มมองเห็นงานพิเศษทำนอกเหนืองานประจำที่ทำอยู่แล้วตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นบางอย่างออก^{๑๑} การพัฒนาในด้านจิตใจหรือด้านสมาธินี้จะต้องให้เกิดความรู้รอบครอบมากยิ่งขึ้น ทั้งรู้สึก รู้กว้างทั้งนั้นในองค์การบริหารส่วนตำบลจะถอดบทเรียนให้เกิดขึ้นในลักษณะองค์กรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาบริหารจัดการองค์ความรู้ให้เพิ่มมากขึ้น^{๑๒} นอกจากนั้นจะต้องพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องมนุษย์สัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับคนภายในองค์กรด้วย ให้รู้กว้าง รู้ลึกในทุกมิติขององค์กร โดยผ่านกระบวนการฝึกฝนอบรมส่งเสริมความรู้เพื่อจะได้นำมาต่อยอดในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น^{๑๓}

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะจิตใจ เป็นฐานของพฤติกรรม และพฤติกรรมหากจิตใจได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญงอกงามหรือเป็นผู้ที่มีจิตใจดีแล้ว คนผู้นั้นก็จะควบคุมดูแลพฤติกรรมไปในทางที่ดีด้วยเช่นกัน คือ ต้องมีสมาธิจึงจะสามารถคิดค้นหาแนวทาง วิธีการ หรือรูปแบบการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจนในทุกๆ ประเด็นและต้องวิธีคิดค้นหาทางออกอย่างมากมายซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วย ความมองหาวิธีที่จะบริหารการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีหลักการ การพัฒนาในด้านจิตใจหรือด้านสมาธินี้จะต้องให้เกิดความรู้รอบครอบ

^๘ สัมภาษณ์ นายสมาน เขตุนุช, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๙ สัมภาษณ์ นายสมาน เขตุนุช, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายเฉลียว ภู่อำรุง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ .

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายรุ่งโรจน์ กระต่ายจันทร์, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก, ๔ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ พรหมเพชร, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง, ๖ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายสรศักดิ์ กิจสวน, ประชาชนทั่วไป, ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘.

ยิ่งขึ้น ทั้งรู้สึก รู้กว้างทั้งนั้นในองค์การบริหารส่วนตำบลจะถอดบทเรียนให้เกิดขึ้นในลักษณะองค์กรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาบริหารจัดการองค์ความรู้ให้เพิ่มมากขึ้น

๓) ด้านปัญญา (การพัฒนาทางด้านความรู้ และความสามารถ)

การพัฒนาสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหากเป็นข้าราชการและมีตำแหน่งต่ำก็จะชี้แนะให้เรียนและสอบเปลี่ยนสายงานหรือเปิดกรอบตำแหน่งเมื่อสอบได้ และอีกทางหนึ่งมีทุนศึกษาให้สำหรับบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่มีความประสงค์จะเรียนต่อ^{๑๔} ขณะเดียวกันก็จัดส่งเข้ารับการอบรมตามตำแหน่งหน้าที่มีการศึกษาสูงงานเพื่อนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อให้องค์กรมีการเจริญก้าวหน้า^{๑๕} การศึกษาดูงานนั้น เป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการอันที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะประสบการณ์ ให้กับตัวบุคลากรเจ้าหน้าที่อีกทั้งเปิดมุมมองที่จะรับกับการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ สร้างความพร้อมให้แก่ทั้งตัวบุคลากรเอง^{๑๖} และสร้างผลสัมฤทธิ์ ให้แก่ทีมงานและหน่วยงานแต่ทั้งนี้ในการศึกษาดูงาน^{๑๗} บุคลากรหลายคนมักนึกถึงรูปแบบของกิจกรรม สนทนากการเป็นส่วนใหญ่ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว การศึกษาดูงานนั้นมีประโยชน์อย่างมาก ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิด ความสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ฯลฯ นั่นคือ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันรวมทั้ง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองทัศนคติ ความคิดเห็นต่างๆ^{๑๘} ร่วมกันบนสถานการณ์เดียวกัน หรือ เหตุการณ์เดียวกัน ทำให้ได้เห็นถึงเทคนิควิธีการในการนำมาปรับใช้หรือการแก้ปัญหา อันที่จะก่อให้เกิด ประโยชน์ในการทำงานดังนั้น รูปแบบวิธีการการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพที่กล่าวมาข้างต้น สำคัญคือ ผู้เรียนรู้ หรือบุคลากรเอง จำเป็นที่จะมีความเข้าใจจุดประสงค์หรือเป้าหมายสำคัญในการศึกษาดูงาน มีความใส่ใจกระตุ้นทุกคนเกิดความรู้สึกร่วมในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมศึกษาดูงาน และเกิดความเชื่อมั่น มุ่งมั่น มุ่งหวังเดียวกัน เพื่อให้การศึกษาดูงานเกิดประโยชน์หรือสัมฤทธิ์ผลสร้างความพึงพอใจให้แก่ ประชาชนเอง สร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้นด้วยการตั้งคำถามเพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้^{๑๙} โดยถามจากสิ่งที่ได้เห็น การตั้งคำถามเป็นการจุดประกายความคิด กระตุ้นให้เกิด การถ่ายทอดความรู้ในการทำงาน ถึงเทคนิค วิธีการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เช่นการลดขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ การนำเอาวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ เป็นต้น^{๒๐}

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางศรีวรรณ พูลพันธ์, ประชาชนทั่วไป, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระสุเทพ จันทาโก, พระภิกษุวัดเกาะหงษ์, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายเฉลียว ภู่อารุญ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นางศรีวรรณ พูลพันธ์, ประชาชนทั่วไป, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายสุกรณ์ พรหมเพชร, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง, ๖ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายสรศักดิ์ กิจสวน, ประชาชนทั่วไป, ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘.

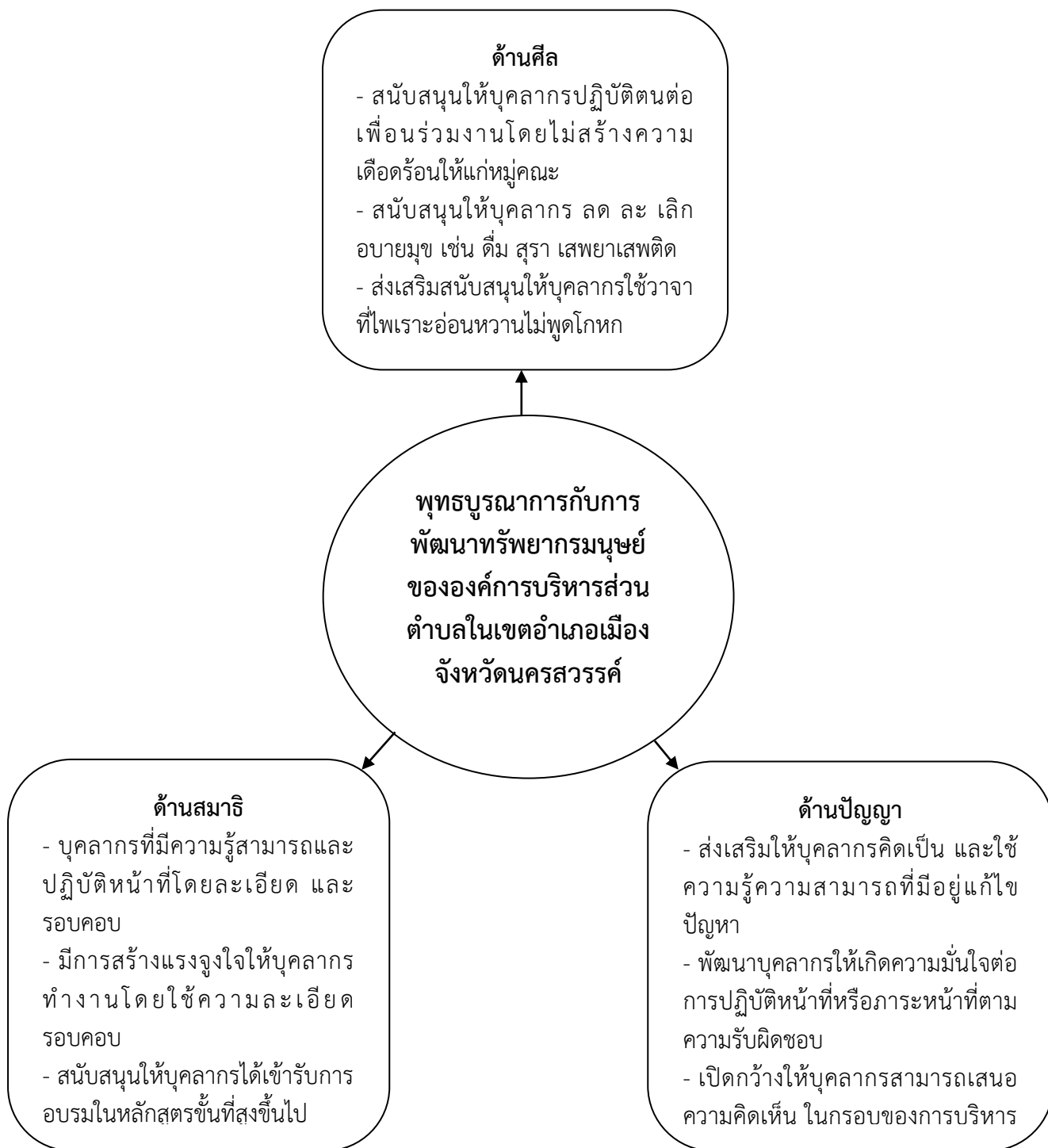
^{๑๙} นายเฉลียว ภู่อารุญ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระสุเทพ, จันทาโก, พระภิกษุวัดเกาะหงษ์, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาด้านปัญญา หรือการพัฒนาทางด้านความรู้ และความสามารถต้องเริ่มจากการส่งเสริมตนเอง และการให้ความสนับสนุนจากบุคคลอื่น เพื่อที่จะได้ เสาะหาความรอบตัวเพิ่มขึ้น เช่น ขณะเดียวกันก็จัดส่งเข้ารับการอบรมตามตำแหน่งหน้าที่มีการศึกษา ดูงานเพื่อนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้องค์กรมีการเจริญก้าวหน้า การศึกษาดูงานนั้น เป็น กิจกรรมหนึ่งในกระบวนการพัฒนาความรู้ความสามารถในอันที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะประสบการณ์ ให้กับตัวบุคลากรเจ้าหน้าที่อีกทั้งเปิดมุมมองที่จะรับกับการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ สร้างความพร้อมให้แก่ทั้งตัว บุคลากรเอง

๔.๖ บทสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้รับรององค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพ ๔.๑ แสดงให้เห็นถึงพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ได้มีทั้งหมดด้วยหลัก ไตรสิกขา ๓ ได้แก่ ๑) ศิล การพัฒนาทางด้านพฤติกรรม ๒) สมาธิ การพัฒนาทางด้านจิตใจ ๓) ปัญญา การพัฒนาทางด้านสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านศีล บุคลากรส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำดังนั้น จึงการฝึกฝนพัฒนาทางด้านพฤติกรรม ของบุคลากรที่มีปัญหาต่อระบบการทำงานขององค์กรให้มีการอบรมเพื่อละลายพฤติกรรมทัศนคติ และแนวคิด ที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และการปฏิบัติตนตรงตามนโยบายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เกิดความสามัคคีในการทำงานและให้มีการปรับความเข้าใจกัน ในองค์กรเพื่อให้บุคลากรช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดขององค์กรเป็นหลัก

๒. ด้านสมาธิ มีการฝึกฝนพัฒนาทางด้านจิตใจ ของบุคลากรที่มีปัญหาต่อการทำงาน หรือมีปัญหาความคิดกับเพื่อนร่วมงานให้มีการสนับสนุนได้พัฒนาจิตใจในด้านอารมณ์ ซึ่งเป็นการพัฒนาด้วยการเข้ารับการอบรมด้วยการปฏิบัติ เพราะที่กล่าวมาข้างต้นนี้ การปฏิบัติธรรมนั้นสามารถสร้างความสงบให้แก่จิตใจได้เป็นอย่างมาก ซึ่งตัวผู้วิจัยเองเคยได้ประสบและพบเจอมาด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ดี และช่วยให้คุณภาพทางด้านจิตใจของบุคลากรได้มีการพัฒนายิ่งขึ้นไป และจะสามารถใช้สิ่งที่ได้พัฒนามาดีแล้วใช้ไปในทางที่ถูกต้องต่อจิตใจ

๓. ด้านปัญญา มีการพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และมีการจัดกิจกรรม หรือจัดโครงการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่ เพื่อให้บุคลากรศึกษาหาความรู้จากการปฏิบัติงานนอกสถานที่ และได้บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และควรออกเป็นข้อบังคับ/ระเบียบ ในการปฏิบัติงานร่วมกันให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสามัคคี

สรุปรวมทั้ง ๓ ด้าน พุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ได้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการพัฒนาทั้งสามด้านตามหลัก ไตรสิกขานั้นมีความสำคัญมากในการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ศักยภาพ และคุณภาพที่สมบูรณ์หลักไตรสิกขา เป็นหลักสำคัญสำหรับการศึกษาฝึกอบรมกาย จิตใจ และปัญญา ให้มีความสมบูรณ์ครบทั้งภายในและภายนอกจึงเหมาะสำหรับแนวทางการพุทธบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนเพราะหลัก ไตรสิกขาจะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ สังคม ธรรมชาติได้ถูกใช้ในทางที่เป็นประโยชน์ที่สุด ได้เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสมดุลหลักไตรสิกขานี้ควรใช้ปัญญาเป็นเครื่องชี้้นำทางให้การพัฒนาดำเนินไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ป้องกันโทษและความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในสังคม ไปในทางที่ดี ส่งเสริมการพัฒนากาย ให้มีสภาวะที่เป็นปกติเกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม ให้จิตใจมีความตั้งมั่นเข้มแข็ง พร้อมกล้าต่อการเผชิญต่อปัญหาและอุปสรรค ทั้งช่วยส่งเสริมให้ปัญญาได้ทำงานอย่างเป็นอิสระคล่องแคล่วสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดี ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้